

Content from <https://kirurgen.dk/blog/smerter-ved-endetarmen/>

[Gå til indholdet](#)

Årsager til anorektale smerter

kronisk smerter ved anus

Der findes mange forskellige årsager til smerter i endetarmsregionen. Det er vigtigt at skelne mellem dem, da behandlingen af en nervesmerte er meget forskellig fra behandlingen af en rift eller en [hæmoride](#).

1. Analfissur (Rifter ved endetarmen)

En [analfissur](#) er et lille sår eller en revne i slimhinden i selve endetarmsåbningen.

- **Symptomer:** Karakteriseret ved skarpe, "glasagtige" smerter under selve afføringen og en efterfølgende brændende fornemmelse, der kan vare i timer.
- **Hvorfor gør det ondt?** Smerten skyldes ofte, at den indre lukkemuskel går i krampe (spasme), hvilket forhindrer riften i at hele.
- **Rifter ved endetarmen** kræver ofte hurtig behandling med specialsalve for at undgå, at de bliver kroniske.

2. Hæmorider og Perianal Trombose

Hæmorider er udvidede blodkar, der kan sidde både indvendigt og udvendigt.

- **Symptomer:** Typisk irritation og frisk blødning. Hvis der opstår en lille blodprop i en ydre hæmoride (en trombose), opstår der en pludselig, hård og meget øm knude.
- **Klinisk tegn:** Smerterne er konstante og forværres ved berøring eller tryk.

3. Levator Ani Syndrom

Dette er en funktionel muskelsmerte, hvor bækkenbundens muskler er overspændte.

- **Symptomer:** En dump, murrende smerte eller en fornemmelse af tyngde i bækkenbunden. Patienter beskriver det ofte som at "sidde på en bold".
- **Klinisk tegn:** Smerten er ofte uafhængig af afføring, men kan forværres ved længere tids stillesiddende.

4. Proctalgia Fugax

En ufarlig men meget skræmmende tilstand med pludselige kramper.

- **Symptomer:** Intense, kortvarige smerteanfald (sekunder til minutter), der ofte opstår om natten og vækker patienten.
- **Klinisk tegn:** Der er ingen smerter eller symptomer mellem anfaldene.

5. Pudendal Neuralgi

Her er årsagen nervesmerter i bækkenet, specifikt irritation af *nervus pudendus*.

- **Symptomer:** Brændende, elektriske eller prikkende smerter i mellemkødet og endetarmen.
- **Klinisk tegn:** Smerten lindres typisk, når man står op eller sidder på et toiletsæde (hvor der ikke er direkte pres på nerven).

6. Perianal Absces og Fistel

En betændelsestilstand (byld) nær endetarmsåbningen.

- **Symptomer:** Dunkende, konstante smerter ledsaget af rødme, hævelse og eventuelt feber.
- **Klinisk tegn:** Kræver ofte hurtig kirurgisk vurdering for at tømme betændelsen.

Hvordan skelner vi klinisk mellem årsagerne?

For at give dig den rette behandling, foretager vi en systematisk undersøgelse:

1. **Visuel inspektion:** Her kigger vi efter ydre tegn på analfissur, hæmorider eller tegn på betændelse.
2. **Digital palpation:** Lægen mærker forsigtigt efter med en finger. Dette er afgørende for at skelne mellem muskelsmerter (Levator Ani) og strukturelle problemer som knuder eller arvæv.
3. **Endoskopi:** En kikkertundersøgelse af den nederste del af tarmen, som giver os mulighed for at se slimhinden direkte.

Hvornår bør du få foretaget en koloskopi?

Selvom smerterne ofte sidder lokalt ved åbningen, kan det i visse tilfælde være nødvendigt med en fuld tarmundersøgelse. Vi anbefaler en koloskopi, hvis:

- Du oplever uforklarlig blødning (udover frisk blod på papiret).
- Der er ændret afføringsmønster (f.eks. vekslende afføring).
- Der er mistanke om kronisk tarmbetændelse ([Crohns sygdom](#) eller [colitis ulcerosa](#)).
- Du er i den alder, hvor man screener for polypper og vævforandringer.

Tilstand	Primært symptom	Undersøgelse
Analfissur	Skarp smerte ved afføring	Inspektion / Anoskopi
Hæmorider	Blødning og trykken	Inspektion / Proktoskopi
Levator Ani	Dump, murrende smerte	Digital palpation
Pudendal Neuralgi	Brændende nervesmerte	Klinisk test / Nerveblokade
Byld (Absces)	Dunkende smerte og feber	Klinisk vurdering

Referencer (PubMed)

- *Bharucha, A. E., et al. (2016). Functional Anorectal Disorders. Gastroenterology. (PMID: 26760631)*
- *Mazzari, A., et al. (2020). Management of Anal Fissure: A review. Journal of Clinical Medicine. (PMID: 32630129)*
- *Labat, J. J., et al. (2008). Diagnostic criteria for pudendal neuralgia (Nantes criteria). Neurourology and Urodynamics. (PMID: 17823944)*

Scroll to Top